

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

22.05.2026. Nr. 1-8/17

Iekšlietu ministrijai
kanceleja@iem.gov.lv

Zināšanai: **Labklājības ministrijai**
lm@lm.gov.lv

Par likumprojektu “Patvēruma likums”

Tiesībsardze informēja Alūksnes novada bāriņtiesu, Ropažu novada bāriņtiesu un Daugavpils pilsētas bāriņtiesu par Iekšlietu ministrijas sagatavotā likumprojekta “Patvēruma likums” 6. panta ceturtajā daļā noteikto, kas paredz, ka bāriņtiesas ieceltais pārstāvis ir atbildīgs par samērīgu un ierobežotu nepilngadīgu personu bez pavadības skaitu, kas nepārsniedz vienlaikus 30 nepilngadīgas personas bez pavadības un kas ļauj efektīvi pildīt pārstāvja pienākumus. Ja patvērumu ir pieprasījis nesamērīgi liels nepilngadīgu personu bez pavadības skaits, bāriņtiesas ieceltais pārstāvis var būt atbildīgs par ne vairāk kā 50 nepilngadīgām personām bez pavadības. Tiesībsardze lūdz bāriņtiesām sniegt viedokli par to, kāds nepilngadīgu personu bez pavadības skaits vienam pārstāvim būtu uzskatāms par optimālu un kāds – par maksimāli pieļaujamu, lai pārstāvis varētu pienācīgi un efektīvi nodrošināt bērna labāko interešu ievērošanu.

Apkopojot saņemtos viedokļus, secināms, ka bāriņtiesas neatbalsta likumprojektā paredzēto risinājumu tā pašreizējā redakcijā. Bāriņtiesu ieskatā viena pārstāvja atbildība par 30 - 50 nepilngadīgām personām bez pavadības radītu būtisku pārslodzi un nebūtu savienojama ar bērna labāko interešu pienācīgu un kvalitatīvu nodrošināšanu. Bāriņtiesas uzsver, ka nepavadītu nepilngadīgo patvēruma meklētāju pārstāvība nav tikai formāla klātbūtne patvēruma procedūrā, bet ietver bērna uzklaušīšanu, dalību procesuālajās darbībās un intervijās, pārstāvību tiesā un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, sadarbību ar citām institūcijām, jautājumu risināšanu par izmitināšanu, veselības aprūpi, izglītību, sociālo atbalstu, radnieku informēšanu, kā arī iespēju robežās aizbildņa vai audžuģimenes meklēšanu.

Būtiski uzsvērt, ka bāriņtiesas vienlaikus turpina pildīt visas Bāriņtiesu likumā noteiktās funkcijas attiecīgās pašvaldības iedzīvotāju interesēs, un tās nestrādā diennakts maiņu režīmā. Nepavadītu nepilngadīgo skaits ir grūti prognozējams un var būtiski svārstīties atkarībā no ģeopolitiskās situācijas un migrācijas plūsmām. Turklāt katra bērna situācija var prasīt atšķirīgu darba apjomu – daļa bērnu patvaļīgi pamet izmitināšanas centru, savukārt ar bērniem, kuri paliek Latvijā, pārstāvja pienākumi ir daudz plašāki un ilgstošāki.

Tiesībsardzes ieskatā likumprojektā paredzētais skaitliskais limits nav vērtējams atrauti no Latvijas bāriņtiesu darbības modeļa un faktiskajām iespējām. Proti, jāņem vērā, ka bāriņtiesas vienlaikus pilda plašu normatīvajos aktos noteikto funkciju loku, tādēļ viena pārstāvja kapacitāti nepavadītu nepilngadīgo patvēruma meklētāju pārstāvībā ietekmē ne tikai pārstāvam bērnu skaits, bet arī pārstāvja kopējā noslodze, veicamo pienākumu apjoms, katra bērna individuālās vajadzības, kā arī bāriņtiesai pieejamie cilvēkresursi un finanšu resursi. Tādēļ likumprojektā būtu nepieciešams pārskatīt paredzēto regulējumu, īpaši izvērtējot, vai 30 un 50 bērnu sliekšnis vienam pārstāvim praksē vispār ļauj nodrošināt bērna labāko interešu principa ievērošanu. Vienlaikus nepieciešams paredzēt skaidru un ilgtspējīgu finansēšanas un kompensēšanas mehānismu pašvaldībām, tostarp attiecībā uz darbinieku noslodzi, faktisko izdevumu segšanu, tulka un psihologa pakalpojumiem, kā arī citiem resursiem, kas nepieciešami nepavadītu nepilngadīgo patvēruma meklētāju kvalitatīvai pārstāvībai.

Nemot vērā minēto, tiesībsardze aicina Iekšlietu ministriju pārskatīt likumprojekta “Patvēruma likums” 6. panta ceturtās daļas redakciju, iesaistot praktiskajā darbā iesaistītās bāriņtiesas un pašvaldības, lai rastu bērna labākajām interesēm atbilstošu, izpildāmu un ar nepieciešamajiem resursiem nodrošinātu risinājumu.

Pielikumā:

Alūksnes novada bāriņtiesas 15.04.2026. vēstule Nr.BAR/1.10/26/6 uz 1 lpp.

Ropažu novada bāriņtiesas 14.04.2026. vēstule Nr. BAR/2026/1-10.2/623 uz 2 lpp.

Daugavpils pilsētas bāriņtiesas 15.04.2026. vēstule Nr.1.9./3482 uz 2 lpp.

Tiesībsardzes vietniece

Ineta Pilāne